

Vrijwillige inzet: Samen Sterk!

Een visie van inwoners, organisaties en de Gemeente Hellendoorn op vrijwillige inzet en hun bijbehorende beleidsspeerpunten 2017 – 2020

CONCEPT

Inhoud

1. Inleiding	3
2. Vrijwillige inzet in de gemeente Hellendoorn	5
2.1. De betekenis van vrijwillige inzet voor de gemeente Hellendoorn	5
2.2. Wie zijn de vrijwilligers in de gemeente Hellendoorn?.....	5
2.3. Wat hebben vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties in de gemeente Hellendoorn nodig?.....	6
2.4. Wat speelt er in de gemeente Hellendoorn?	7
3. Ambitie en speerpunten	8
3.1. Ambitie	8
3.2. Speerpunten	8
1. Vrijwillige inzet door jongeren stimuleren	9
2. Vrijwillige inzet door ouderen stimuleren.....	10
3. Krachten bundelen: versterking van samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties	11
4. Vrijwillige inzet als kans op werk.....	12
5. Koesteren van vrijwilligers(organisaties).....	13
4. Monitoring	15
5. Financieel kader	15

1. Inleiding

De gemeente Hellendoorn ziet vrijwillige inzet als het fundament van een sociaal krachtige samenleving. Wij hechten grote waarde aan vrijwilligers en hun inzet. Daarom dragen wij zorg voor een zo optimaal mogelijke ondersteuning en waardering van vrijwilligers.

De gemeente Hellendoorn is rijk aan vrijwilligers(organisaties), op vele terreinen. De gemeente kent daarom een breed scala aan welzijnsvoorzieningen, om een sociaal krachtige samenleving te stimuleren. Een samenleving waarin mensen zich verantwoordelijk voelen voor elkaar, iedereen naar vermogen bijdraagt, zijn mogelijkheden benut en een zo hoog mogelijke kwaliteit van leven heeft. Om het ondersteuningsaanbod aan te laten sluiten op de wensen en behoeften van vrijwilligers en (vrijwilligers)organisaties, heeft de gemeente Hellendoorn in 2017 door middel van vragenlijsten en een bijeenkomst onderzocht welke zaken voor vrijwilligers en organisaties in de gemeente Hellendoorn belangrijk zijn, waar de organisaties en vrijwilligers zich op richten en wat zij van de gemeente nodig hebben.

Doordat meer dan 500 vrijwilligers en 60 organisaties die met vrijwilligers werken de vragenlijsten hebben ingevuld, is er een breed beeld ontstaan van wat de vrijwilligers in de gemeente Hellendoorn zoal doen, wie ze zijn, met welke redenen zij zich vrijwillig inzetten, hoe de organisaties vrijwilligers werven, aan welke voorwaarden vrijwilligers zoal moeten voldoen, hoe ze gewaardeerd worden, welke ondersteuning ze nodig hebben en hoe er wordt samengewerkt.

Tijdens een bijeenkomst op 28 maart 2017 heeft de gemeente samen met bijna 40 deelnemers uit verschillende domeinen (die allen te maken hebben met vrijwillige inzet) gebrainstormd over thema's die door de vragenlijsten naar boven kwamen:

1. Betekenis van vrijwillige inzet in onze gemeente
2. Wie zijn de vrijwilligers in onze gemeente?
3. Wat is er voor nodig dat organisaties zich blijvend kunnen inzetten met behulp van de vele vrijwilligers?
4. Wat hebben vrijwilligers nodig waardoor zij zich met plezier in kunnen zetten?

Leeswijzer

De resultaten van de vragenlijst en de bevindingen uit de bijeenkomst op 28 maart 2017 zijn in deze beleidsnotitie verwerkt in een schets van de betekenis van vrijwillige inzet voor de gemeente Hellendoorn, wie de vrijwilligers zijn en welke ontwikkelingen er spelen (hoofdstuk 2). Daarnaast wordt er beschreven waar we de komende jaren op inzetten (een ambitie en speerpunten) (hoofdstuk 3) en hoe we in verbinding met elkaar een sociaal krachtige samenleving kunnen behouden (hoofdstuk 4).

2. Vrijwillige inzet in de gemeente Hellendoorn

2.1. De betekenis van vrijwillige inzet voor de gemeente Hellendoorn

In de gemeente Hellendoorn is er een jarenlange traditie van bewoners- en overheidsparticipatie. Zo stellen Plaatselijk Belangen en de Dorpsraad bijvoorbeeld zelf hun dorpsontwikkelingsplannen op, zijn er actieve bewonersgroepen in alle kernen en worden de dorp- en wijkaccommodaties door vrijwilligers beheerd. Daarnaast begeleiden vrijwilligers bijvoorbeeld inwoners met zorgvragen, inwoners met een beperking, statushouders of zijn zij actief bij een vereniging, kerk, een evenement of op scholen. Sommige verenigingen exploiteren en onderhouden zelfs hun eigen accommodatie!

Kortom: in alle hoeken van onze samenleving zijn vrijwilligers te vinden. Het is opmerkelijk dat het aandeel van inwoners die zich vrijwillig inzetten, hoger ligt dan in de rest van Twente. Dit is dan ook een goede afspiegeling van de gemeente Hellendoorn en haar inwoners.

Percentage vrijwillige inzet in de gemeente Hellendoorn en Twente		
	Gemeente Hellendoorn	Twente
Jongeren	26%	21%
Volwassenen	40%	33%
Ouderen	35%	31%

Bron: Twentse Gezondheidsverkenning GGD (2017)

Vrijwilligers zijn onmisbaar!

Enthousiaste inwoners, organisaties en de gemeente hebben tijdens de bijeenkomst op 28 maart 2017 met elkaar nagedacht over de betekenis van vrijwillige inzet voor onze gemeente¹. Het was geen verrassing, maar ook uit de resultaten van de vragenlijsten en tijdens de bijeenkomst bleek weer dat vrijwillige inzet veel meer is dan 'iets doen in je vrije tijd'. *''Andere mensen ontmoeten, een stukje cultuur door geven, goede ideeën kenbaar maken en zinvol bezig zijn.''* - *''Vrijwillige inzet heeft ontzettend veel waarde, het kan niet in geld worden uitgedrukt!''* - *''Als er geen vrijwilligers meer zijn, komt de samenleving stil te liggen.''* Als gemeente zijn we er trots op dat er een sterke onderlinge betrokkenheid in onze samenleving heerst. Dit is te danken aan de jarenlange ondersteuning van de vele vrijwilligers en een hecht verenigingsleven.

2.2. Wie zijn de vrijwilligers in de gemeente Hellendoorn?

Al een aantal jaren is er landelijk te zien dat er naast traditionele vormen van vrijwillige inzet (voor een vaste organisatie op een vast tijdstip), ook alternatieve vormen ontstaan. Flexibele vrijwillige inzet is hier een voorbeeld van: niet op een vast moment in de week, maar wanneer het de vrijwilliger goed uitkomt (op projectbasis bijvoorbeeld). Ook het eenmalig inzetten voor een klus is de afgelopen jaren steeds populairder geworden.

Uit de bijeenkomst en de vragenlijsten bleek dat er binnen de gemeente Hellendoorn **drie typen actieve inwoners** te onderscheiden zijn:

1. Noaberschap (omzien naar elkaar): inwoners die bijvoorbeeld klusjes voor elkaar doen, kinderen opvangen of boodschappen doen voor de buurvrouw.

¹ Bijna 40 deelnemers uit verschillende domeinen van vrijwillige inzet zijn met elkaar in gesprek gegaan.

Aanwezig waren contactpersonen van onder andere: Scouting Reggegroep, Evenmens, De Welle, Wmo-raad, Aveleijn, ZorgAccent, Stichting Sportevenementen en vele inwoners.

2. Vrijwilligers: inwoners die zich vrijwillig inzetten en hierbij meestal verbonden zijn aan een organisatie².
3. Mantelzorgers: inwoners die zorgen voor een naaste, maar hier niet voor gekozen hebben en hier niet zo maar mee kunnen stoppen.

Als gemeente vinden we het belangrijk dat vrijwilligers, mantelzorgers én inwoners die omzien naar een ander, hierbij de benodigde ondersteuning kunnen krijgen. We richten dit dan onder andere in via welzijnsorganisatie Stichting De Welle die het ondersteunen en waarderen van vrijwilligers als één van haar kerntaken heeft. Mantelzorgers worden in onze gemeente onder andere ondersteund door Stichting Evenmens, die de uitvoering van het gemeentelijke mantelzorgbeleid als haar kerntaak heeft. In deze nota richten wij ons op de ondersteuning en waardering van de vrijwilligers(organisaties) in onze gemeente. In hoofdstuk 3 wordt beschreven hoe wij daar de komende jaren op inzetten.

2.3. Wat hebben vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties in de gemeente Hellendoorn nodig?

Uit de vragenlijst bleek dat bijna 50% van de organisaties geen gebruik maakt van de beschikbare ondersteuningsmogelijkheden voor vrijwilligersorganisaties in de gemeente Hellendoorn (bijvoorbeeld ondersteuning op het gebied van werving en behoud van vrijwilligers, coaching, begeleiding en advies over financiën en subsidies). Iets meer dan de helft van de organisaties geeft aan geen behoefte te hebben aan ondersteuning. Wel bleek uit de vragenlijst en tijdens de bijeenkomst dat veel organisaties behoefte hebben aan meer informatie over hoe zij in kunnen spelen op de behoeften en wensen van *'nieuwe flexibele vrijwilligers'*. Ook hebben zij behoefte aan het samen optrekken: bijvoorbeeld kennis en expertise met elkaar delen of trainingen/cursussen voor hun vrijwilligers samen inkopen.

Uit de vragenlijst bleek dat 70% van de vrijwilligers in onze gemeente geen behoefte heeft aan (aanvullende) ondersteuning. Veel organisaties bieden ondersteuning aan hun vrijwilligers, bijvoorbeeld begeleiding, cursussen, een verzekering, een onkostenvergoeding of evaluatiegesprekken. De vrijwilligers willen over het algemeen dat er niet te veel tijd gaat zitten in het volgen van aanvullende cursussen/trainingen. De vrijwilligers die wel ondersteuning wensen, willen dat graag op het gebied van cursussen als: boekhouden, leidinggeven, websitebeheer, besturen van een club, en computervaardigheden.

² Met organisaties worden onder andere bedoeld: stichtingen, (zorg) instellingen, verenigingen, (sport) clubs, scholen, samenwerkingsverbanden, platforms, een kerkelijke gemeenschap, scholen, etc.

2.4. Wat speelt er in de gemeente Hellendoorn?

De bevindingen uit de bijeenkomst in maart 2017 zijn hieronder weergegeven in een overzicht met sterktes, kansen, zwaktes en risico's rondom vrijwillige inzet in onze gemeente:

Sterktes:

- "Zinvol bezig zijn = leuk."
- "In vrijwilligerswerk is er geen gezagsverhouding."
- "Andere mensen ontmoeten, iets teruggeven."

Zwaktes:

- "Voor organisaties is het een drempel om trainingskosten zelf te betalen."
- "De kosten van VOG's (Verklaring Omtrent Gedrag) voor organisaties."
- "Vrijwilligersavond is niet goed bekend."
- "Moeilijk om vrijwilligers te krijgen voor bestuursfuncties."

Kansen:

- "Ouderen meer te laten doen en te laten genieten."
- "Kans op werk."
- "Gebruik maken van sociale media om jongeren te betrekken."
- "Vrijwilligersmarkt & beursvloer."
- "Samenwerking tussen organisaties: krachten bundelen, leren van elkaar, kwaliteit en kennis bij elkaar brengen."
- "Maatschappelijke stage als kweekvijver."
- "Waarderingsbeleid."
- "Denktank oprichten van jongeren."
- "Actieve PR."
- "Nieuwe initiatieven van inwoners."
- "E-learning."
- "Bedrijven."
- "Bijstand is niet langer een belemmering: een mogelijke onkostenvergoeding van max. 1500 euro per jaar bij vrijwilligerswerk wordt niet ingehouden van de bijstandsuitkering."

Risico's/bedreigingen:

- "Steeds meer professionele ondersteuning vervalt."
- "Verdringing van regulier werk."
- "Samenleving kan ook overvragen."
- "Samenleving kan niet zonder."
- "Te weinig (passende) vrijwilligers."
- "Kennis en ervaring gaan verloren door snelle wisselingen van vrijwilligers."
- "Vrijwilligers die meer begeleiding nodig hebben dan organisaties kunnen bieden."
- "Aanbod van Stichting De Welle is niet goed bekend."

Op basis van de sterktes, kansen, zwaktes en risico's die tijdens de bijeenkomst en in de vragenlijsten naar voren kwamen, worden er in hoofdstuk 3 speerpunten geformuleerd.

3. Ambitie en speerpunten

3.1. Ambitie

Hellendoorn wil een gemeente zijn waarin alle inwoners zoveel mogelijk meedoen. Een groot deel van onze inwoners is actief als vrijwilliger en wij willen vrijwillige inzet stimuleren en huidige voorzieningen (bijvoorbeeld de vrijwilligersverzekering, ondersteuning aan sportverenigingen via Team Sport en vrijwilligersondersteuning en waardering) in stand houden. We willen zo goed mogelijk aan blijven sluiten op wensen en behoeften van inwoners en er samen voor zorgen dat inwoners van de gemeente Hellendoorn zoveel mogelijk zelfredzaam zijn, elkaar informele zorg (kunnen) bieden en zich in kunnen zetten voor de samenleving.

Door veranderingen in de samenleving wordt onderlinge verbinding tussen inwoners steeds belangrijker. Vrijwilligers hebben hierin een grote rol en zijn een onmisbare schakel in een betrokken en zorgzame samenleving. Het is van belang om oog te hebben voor al onze vrijwilligers. Een tekort kan er voor zorgen dat de huidige vrijwilligers overvraagd worden. (Professionele) ondersteuning en waardering van vrijwilligers is daarom erg belangrijk. Om als gemeente te blijven faciliteren, ondersteunen en versterken formuleren wij op basis van de resultaten van de vragenlijsten en de bijeenkomst de volgende ambitie:

Het ondersteunen en waarderen van vrijwilligers zodat zij zich in kunnen blijven zetten voor onze samenleving en anderen kunnen stimuleren om naar elkaar en hun omgeving om te zien.

Om de beschreven ambitie te bereiken stuurt de gemeente op het gewenste effect (waar willen we naar toe) en de acties die hier uit voort komen (hoe kunnen we dat bereiken). Een uitwerking hiervan is te vinden in de speerpunten waar we ons de komende jaren, samen met vrijwilligers en organisaties, op richten.

3.2. Speerpunten

Op basis van de sterktes, kansen, zwaktes en risico's die tijdens de bijeenkomst naar voren kwamen, worden er specifieke speerpunten voor de komende drie jaar geformuleerd. Hoewel wij het belangrijk vinden dat iedere vrijwilliger, van jong tot oud, de benodigde ondersteuning en stimulering krijgt, bleek uit de bijeenkomst nadruk te liggen op het werven en behouden van 'jonge vrijwilligers'. Ook bleek er nadruk te liggen op het mee laten doen van ouderen in onze samenleving door middel van vrijwillige inzet. Het werven en behouden van vrijwilligers is voor veel organisaties een knelpunt. Het ondersteunen van organisaties op dit terrein, is dan ook een doorlopend aandachtspunt van Stichting De Welle.

Speerpunten:

1. Vrijwillige inzet door jongeren stimuleren
2. Vrijwillige inzet door ouderen stimuleren
3. Krachten bundelen: versterking van samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties
4. Vrijwillige inzet als kans op werk
5. Koesteren van vrijwilligers(organisaties)

Op de volgende pagina's worden de speerpunten nader uitgewerkt.

1. Vrijwillige inzet door jongeren stimuleren

Een van de speerpunten die tijdens de bijeenkomst nadrukkelijk naar voren kwam is het interesseren van jongeren voor vrijwillige inzet. Dit speerpunt komt ook naar voren in de ‘‘Kadernota Wmo 2015 – gemeente Hellendoorn’’ en ‘‘Kadernota Jeugdhulp 2015 – 2019’’. In onze gemeente zijn jongeren al erg actief. Zo is 87% van de jongeren lid van een vereniging en zet 26% zich in als vrijwilliger (bron: EMOVO, 2015³). Zij doen bijvoorbeeld mee met landelijke acties als NLDoet via hun school, een maatschappelijke stage of zijn als vrijwilliger actief bij een vereniging.

Welk effect willen we bereiken?

Met ons jeugdbeleid en de transformatie jeugd willen we het effect bereiken dat kinderen en jongeren zich veilig en gezond kunnen ontwikkelen: thuis, op school en in de wijk. Vrijwillige inzet draagt er aan bij dat jongeren in de gemeente Hellendoorn zo zelfstandig mogelijk leren deelnemen aan de maatschappij. Het bevordert hun ontwikkeling van competenties, stimuleert een positieve houding ten opzichte van zichzelf en het vergroot hun maatschappelijke betrokkenheid.

Hoe gaan we dat bereiken?

Om jongeren te blijven betrekken en ze te interesseren voor vrijwillige inzet worden de volgende acties ondernomen:

1. Reggesteyn organiseert jaarlijks maatschappelijke stages voor hun leerlingen. Door samen met Stichting De Welle en Reggesteyn in 2018 te onderzoeken in welke vorm de maatschappelijke stage versterkt kan worden in de schoolcarrière van jongeren in de gemeente Hellendoorn, willen we jongeren duurzaam stimuleren om zich vrijwillig in te zetten. Zo leren de jongeren hun directe omgeving op een andere manier kennen en leveren ze een actieve bijdrage aan de samenleving. Ook draagt het bij aan de ontwikkeling van sociale vaardigheden en actief burgerschap.
2. Samen met Reggesteyn en Stichting De Welle onderzoeken hoe het ‘Debate team’ van Reggesteyn een rol kan spelen in het met elkaar nadenken over alles wat met jongeren en vrijwillige inzet te maken heeft. Dit kan variëren van het imago van vrijwillige inzet onder jongeren, het bereiken en stimuleren van jongeren, wat is interessant voor jongeren tot welke acties kunnen er ondernomen worden. Bij de evaluatie zal er ook gekeken worden in hoeverre het debate team van Reggesteyn betrokken kan worden bij andere beleidsterreinen van de gemeente Hellendoorn.
3. De gemeente wil in 2018 samen met Stichting De Welle onderzoeken hoe jongeren in de leeftijd van 18 – 27 jaar in onze gemeente betrokken kunnen worden als vrijwilligers.

Monitoring

Bovenstaande acties worden met de betreffende partijen in een jaarlijks uitvoeringsprogramma nader uitgewerkt (zie hoofdstuk 4).

³ De Emovo (Elektronische MOonitor en VOorlichting) is een vragenlijst om de gezondheid en leefstijl van jongeren in het voortgezet onderwijs te volgen.

2. Vrijwillige inzet door ouderen stimuleren

Ouderen (volgens de GGD Twentse Gezondheidsverkenning: vanaf 65 jaar) blijven langer vitaal en actief, ook in de gemeente Hellendoorn. Van de ouderen in de gemeente Hellendoorn zet 35% zich vrijwillig in (Bron: GGD Twentse Gezondheidsverkenning, 2017). Tijdens de bijeenkomst werd benoemd dat het belangrijk is om ouderen te blijven betrekken en mee te laten doen door middel van vrijwillige inzet. Uit onderzoek blijkt ook dat een actieve bijdrage in de maatschappij goed is voor zowel je eigen gezondheid, als die van een ander (Bron: Movisie, 2017).

Welk effect willen we bereiken?

We vinden het belangrijk dat alle inwoners zo lang mogelijk vitaal blijven, kunnen functioneren in hun eigen omgeving en niet in een isolement raken. Vrijwillige inzet kan hierin een positieve bijdrage leveren.

Hoe gaan we dat bereiken?

We willen inzetten op het activeren van ouderen. Dit willen wij doen door:

1. Het organiseren van een brainstorm met de ouderenbonden om te ontdekken hoe we er voor kunnen zorgen dat ouderen geprikkeld blijven om zich vrijwillig in te kunnen (blijven) zetten, en wat zij van de gemeente nodig hebben om dit te kunnen doen.
2. Inwoners een korte tijd voor de pensioengerechtigde leeftijd informeren en wijzen op de vrijwilligersvacaturebank, de mogelijkheden voor het doen van vrijwilligerswerk en mogelijkheden voor activiteiten en (ondersteunings)mogelijkheden binnen onze samenleving. Stichting De Welle kan hierin van betekenis zijn.

Monitoring

Bovenstaande acties worden met de betreffende partijen in een jaarlijks uitvoeringsprogramma nader uitgewerkt (zie hoofdstuk 4).

3. Krachten bundelen: versterking van samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties

In de gemeente Hellendoorn zijn veel samenwerkingsverbanden te vinden die uit verschillende inwoners en organisaties bestaan. Uit de vragenlijsten bleek dat bijna de helft van de organisaties geen contact heeft met andere organisaties. Tijdens de bijeenkomst kwam naar voren dat organisaties hier behoefte aan hebben. Zij willen elkaar graag beter leren vinden en kennis en kunde met elkaar delen. Als gemeente willen we samenwerking en afstemming tussen organisaties aanmoedigen.

Welk effect willen we bereiken?

Vrijwilligersorganisaties bevorderen het meedoen van onze inwoners. De gemeente wil bereiken dat vrijwilligersorganisaties integraal met elkaar samenwerken en een aanvulling zijn op elkaars werkzaamheden.

Hoe gaan we dat bereiken?

1. Ondersteuning bij het verhogen van de zelfredzaamheid, toekomstbestendigheid en kwaliteit van vrijwilligersorganisaties en bewonersinitiatieven door Stichting De Welle, ZINiN en Team Sport.
2. Versterken van de samenwerking tussen vrijwilligersorganisaties zodat zij kennis en kunde met elkaar kunnen delen door inzet van Stichting De Welle in samenwerking met de gemeente.

Monitoring

Bovenstaande acties worden met de betreffende partijen in een jaarlijks uitvoeringsprogramma nader uitgewerkt (zie hoofdstuk 4).

4. Vrijwillige inzet als kans op werk

Vrijwillige inzet is onderdeel van de participatieladder en is zodoende een instrument om een stap dichterbij betaald werk te komen. Vrijwillige inzet is één van de vormen van onbetaalde arbeid. Er zijn meer vormen van onbetaalde arbeid, bijvoorbeeld een werkervaringsplek of (sinds 2012) de tegenprestatie. De tegenprestatie is het naar vermogen verrichten van onbetaalde maatschappelijk nuttige activiteiten (van beperkte duur en omvang), wanneer iemand een bijstandsuitkering heeft. We stimuleren dat inwoners zelf initiatief nemen om vrijwilligerswerk te gaan doen. Als dit gebeurt, dan legt de gemeente geen tegenprestatie op. De tegenprestatie kan opgelegd worden door de gemeente wanneer iemand nog geen traject naar werk doorloopt.

Welk effect willen we bereiken?

We willen bereiken dat iedere inwoner van de gemeente Hellendoorn naar vermogen mee doet. Vrijwillige inzet bevordert de kans op inkomen. Vrijwillige inzet mag niet zorgen voor verdringing van betaalde arbeidsplaatsen⁴.

Hoe gaan we dat bereiken?

1. De gemeente geeft uitvoering aan de doelen beschreven in het 'Uitvoeringsprogramma 2017 Re-Integratie en Participatie Gemeente Hellendoorn'. Met de uitvoering van de Participatiewet worden verschillende doelstellingen nagestreefd waarbij de nadruk ligt op het voorkomen van armoede en sociale uitsluiting, het stimuleren van uitstroom uit de uitkering (zoveel mogelijk via betaald werk) en het stimuleren van een inclusieve arbeidsmarkt. Extra aandacht wordt besteed aan de participatie van nieuwe doelgroepen: jongeren met een beperking, statushouders en niet-uitkeringsgerechtigden (nuggers).
2. De gemeente versterkt de samenwerking met betrokken organisaties voor het vinden en bieden van begeleide vrijwilligersplekken via Stichting De Welle.
3. De gemeente geeft voorlichting aan inwoners met een uitkering die zich vrijwillig in (willen) zetten. Dit komt tot stand door een samenwerking tussen de Participatieconsulenten en Stichting De Welle.

Monitoring van de doelen, gericht op re-integratie en participatie, is onderdeel van het 'Uitvoeringsprogramma 2017 Re-integratie en Participatie Gemeente Hellendoorn'.

⁴ Op 21 februari 2017 is er een wetsvoorstel "Wet Verdringingtoets" door de Tweede Kamer aangenomen. Met dit wetsvoorstel wordt beoogd dat mensen met een bijstandsuitkering meer kansen hebben op een betaalde baan en werknemers in loondienst en zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) beschermd worden tegen oneerlijke concurrentie door inzet van onbetaalde krachten. Daarbij moet worden opgemerkt dat niet al het onbetaald werk dat door mensen met een uitkering wordt gedaan, gezien wordt als verdringing (Bron: VNG, 2017)

5. Koesteren van vrijwilligers(organisaties)

Vrijwilligers en de organisaties die met vrijwilligers werken zijn voor onze gemeente van groot belang. Zij zorgen ervoor dat we een sociaal krachtige samenleving in stand kunnen houden. Omdat er een verschuiving plaats vindt in het type vrijwilliger: steeds meer flexibele, projectmatige vrijwilligers die zich inzetten wanneer het past binnen hun wensen en behoeften, is het van belang dat organisaties weten hoe zij hier mee om moeten gaan, om zo goed mogelijk aan te sluiten op de huidige vrijwilligers, en daarnaast ook nieuwe vrijwilligers weten te vinden en binden.

Welk effect willen we bereiken?

Vrijwilligersorganisaties zijn toegerust om hun goede werk, met behulp van vrijwilligers die in hun kracht gezet worden, gewaardeerd en ondersteund worden, te blijven voortzetten.

Hoe gaan we dat bereiken?

1. Professionele ondersteuning aan organisaties: het aanbieden van vaardigheidscursussen en trainingen aan vrijwilligersorganisaties (bijvoorbeeld gericht op het besturen van een vereniging, het vinden en binden van (jonge) vrijwilligers) door Stichting De Welle en ZINiN.
2. Deskundigheidsbevordering voor vrijwilligers: denk aan besturen, boekhouden, leidinggeven, en computervaardigheden door Stichting De Welle en ZINiN.
3. Promotie van vrijwillige inzet: versterking van de huidige communicatie vanuit Stichting De Welle en de gemeente om nieuwe vrijwilligers te werven, vrijwillige inzet (digitaal) te promoten, inwoners, vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties te wijzen op de (ondersteunings)mogelijkheden.
4. De collectieve vrijwilligersverzekering in stand houden. Alle vrijwilligers en verenigingen zijn automatisch en kosteloos verzekerd. Er geldt geen leeftijdsgrens of minimum aantal uren voor het vrijwilligerswerk; ook eenmalige activiteiten, kerkelijk werk en buurtactiviteiten zijn verzekerd. Juridische en organisatorische aspecten mogen inwoners niet belemmeren om zich als vrijwilliger in te zetten en het mag geen reden zijn voor vrijwilligers om met hun vrijwillige inzet te stoppen. De verzekering betreft: aansprakelijkheid van de vrijwilligers(organisatie), bestuurdersaansprakelijkheid, ongevallen, persoonlijke eigendommen en rechtsbijstand.
5. Waardering van vrijwilligers(organisaties): door het bieden van passende ondersteuning en randvoorwaarden voor onze vrijwilligers(organisaties) zorgen wij er voor dat vrijwilligers(organisaties) gezien worden, weten waar ze terecht kunnen voor ondersteuningsvragen en zo goed mogelijk hun goede werk voort kunnen zetten. Naast de genoemde aspecten wil de gemeente ook:
 - jaarlijks een communicatiecampagne organiseren op de nationale dag van de vrijwilliger (7 december)
 - actief mee doen met NL DOET
 - in de ambtelijke organisatie oog hebben voor vrijwilligers(organisaties) in beleidsvorming en ruimte bieden voor initiatieven van vrijwilligers(organisaties)
 - met Stichting De Welle onderzoeken hoe we jaarlijks de vrijwilligers in onze gemeente kunnen bedanken
6. Pilot 'Aanvullende regeling gratis VOG': Veiligheid van vrijwilligers en van (kwetsbare) inwoners is een randvoorwaarde bij vrijwillige inzet. Tijdens de bijeenkomst kwam naar voren dat de kosten voor Verklaringen Omtrent Gedrag (VOG's), een grote belasting zijn voor organisaties die buiten

de landelijke 'gratis VOG regeling'⁵ vallen.

De gemeente wil de relatie 'zorg en veiligheid' bewaken en vrijwillige inzet stimuleren. Het aanvragen van een VOG voor een vrijwilliger, mag voor een organisatie geen belemmering zijn om met nieuwe vrijwilligers te werken. Daarnaast mogen de kosten van het aanvragen van een VOG voor een vrijwilliger geen belemmering zijn om zich vrijwillig in te zetten voor een organisatie met een kwetsbare doelgroep.

Onderzoek heeft aangetoond dat het vragen van een Verklaring Omtrent Gedrag (VOG) aan vrijwilligers bijdraagt aan de veiligheid binnen een vrijwilligersorganisatie. Met zo'n verklaring toont de vrijwilliger aan dat hij niet veroordeeld is voor ernstige delicten, zoals een zeden- of geweldsdelict.

De huidige landelijke regeling voor gratis VOG's is beperkt tot vrijwilligers die werken met kinderen of met mensen met een verstandelijke beperking. De gemeente Hellendoorn wil bijdragen aan uitbreiding van de huidige regeling voor vrijwilligers. De tijdelijke uitbreiding in de gemeente Hellendoorn is bedoeld voor vrijwilligersorganisaties die nu buiten de regeling vallen maar waarvoor een VOG voor hun vrijwilligers wel vereist of noodzakelijk gevonden wordt. Voor deze vrijwilligers stelt de gemeente (in eerste instantie) gedurende één jaar, vanaf 2018 een gratis VOG beschikbaar. Eind 2019 evalueren we de pilot en bekijken we of continuering nodig en wenselijk is.

Voorwaarden

- De vrijwilligersorganisatie werkt voor en in het belang van inwoners van de gemeente Hellendoorn
- De vrijwilligersorganisatie valt niet onder de huidige landelijke regeling
- De vrijwilligersorganisatie bestaat voor minimaal 70% uit vrijwilligers
- De organisatie staat ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel
- De organisatie is een rechtspersoon
- De organisatie heeft geen winstoogmerk
- De pilot kent een maximum van 200 aanvragen

Financiën

Voor deze pilot wordt €10.000 euro gereserveerd uit het huidige vrijwilligersbudget.

Monitoring

Bovenstaande acties worden met de betreffende partijen in een jaarlijks uitvoeringsprogramma nader uitgewerkt (zie hoofdstuk 4).

⁵ Voor meer informatie over de landelijke regeling:
<https://www.justis.nl/producten/vog/GratisVOGvoorvrijwilligers/index.aspx>

4. Monitoring

Per actiepoint wordt met de uitvoerende partijen afgestemd welke vorm er aan gegeven wordt, hoe dit gedaan wordt en wanneer dit gedaan wordt. Er zal in de afstemming gekeken worden welke consequenties dit heeft voor het huidige takenpakket van de partijen. Het uitvoeringsprogramma zal jaarlijks aan het eind van het jaar door het College van Burgemeester en Wethouders vastgesteld worden en ter kennisname naar de Commissie Samenlevingszaken verzonden worden.

Om de speerpunten (met bijbehorende actiepointen) te monitoren en om blijvend scherp te blijven op wat er speelt, is het wenselijk dat er een klankbordgroep ontstaat, met daarin vrijwilligers, organisaties, adviesraden en de gemeente. Er zal in 2018 en in 2019 een moment geprikt worden, op initiatief van de gemeente, om de speerpunten te bespreken. Ook zal er gekeken worden welke speerpunten de komende tijd van belang zijn, om doorlopend beleid te ontwikkelen dat aansluit op de situatie in onze gemeente.

5. Financieel kader

Aan de hand van de speerpunten en bijbehorende acties wordt jaarlijks een uitvoeringsprogramma opgesteld. De huidige financiering van ondersteuning en waardering van vrijwilligers(organisaties) is in te delen in drie soorten:

a. Subsidiebeleid 2014

Op 1 januari 2014 is het nieuwe subsidiebeleid voor vrijwilligersorganisaties van kracht geworden. Onderdeel van dit subsidiebeleid zijn bijvoorbeeld de dorpsbudgetten (dit betreft een budget van € 161.507). Alle kernen krijgen een budget voor leefbaarheid, maatschappelijke ontwikkeling, cultuur en educatie in hun kern. Zij zijn vrij om het budget naar eigen inzicht te besteden. Daarnaast zijn er subsidies voor harmonieën, fanfares en drumbands en diverse vrijwilligersorganisaties. Ook valt hier bijvoorbeeld de 1/3 regeling voor accommodaties (een budget van € 50.000) onder.

b. Beleid gericht op ondersteuning van vrijwilligers(organisaties)

Stichting De Welle, ZINiN en Team Sport voeren diverse werkzaamheden uit ter ondersteuning van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties.

Stichting De Welle voert activiteiten uit, welke de samenleving 'nodig heeft om het zelf te doen' en die aansluiten bij vraag en behoefte. Stichting De Welle heeft verschillende producten die er voor zorgen dat de samenleving die ondersteuning krijgt.	€ 256.672 Samenleven in buurt en wijk <i>gebiedsgericht werken, Buurt Aan Zet!, samen eten, Wmo-raad, mooi meegenomen, maaltijdservice</i> € 250.111 Opgroeien en ontwikkelen <i>jongerenwerk en cultuur</i> € 192.689 Vrijwilligerswerk <i>Hellendoorn Doet!, Beursvloer, ondersteuning, advisering en waardering van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties</i> € 211.024 Meedoen makkelijker maken <i>ouderenadviseur, meer bewegen voor ouderen, vluchtelingenwerk</i>	Totaal: € 910.496
--	---	----------------------

De ondersteuning van ZiNiN aan vrijwilligers en culturele verenigingen maakt onderdeel uit van hun product: dorpshuisfunctie en het cultuurproduct.	€ 70.000 Dorpshuisfunctie <i>Ruimten worden tegen een sociaal-cultureel tarief aan sociaal culturele organisaties verhuurd en facilitaire ondersteuning wordt geboden</i> € 50.000 Cultuurproduct <i>ZiNiN richt zich op zang, muziek, letterkunde, dans, (straat)theater en zorgt voor activiteiten op het gebied van cultuureducatie. De activiteiten zijn gericht op ontmoeting, ontplooiing, informatie en educatie. ZiNiN ondersteunt, initieert, organiseert culturele activiteiten en brengt culturele partijen bij elkaar.</i>
Sportverenigingsondersteuning door Team Sport	€ 15.000

c. Budget voor vrijwilligersbeleid

Ten slotte heeft de gemeente Hellendoorn een vrijwilligersbudget, waar € 36.000 euro gereserveerd is ten behoeve van vrijwillige inzet.

Vrijwilligersbudget gemeente Hellendoorn: € 36.000	
Pilot Aanvullende regeling gratis VOG	€ 10.000 (in 2018)
Vrijwilligersverzekering	€ 5.000 (structureel)
Bedank-avond (georganiseerd door Stichting De Welle)	€ 5.000 (in 2017)
Beschikbaar budget voor (flexibele) ondersteuning: € 16.000	